

Бондаренко Вікторія Михайлівна
*кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник,
доцент кафедри бізнес-адміністрування,
маркетингу та менеджменту,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-484-2-47>

ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ЗАСАДАХ РЕІНЖІНІРИНГУ

Реінжиніринг бізнес-процесів є однією з ключових концепцій сучасного менеджменту, що виникла у відповідь на необхідність радикальних змін у діяльності підприємств в умовах динамічного та висококонкурентного середовища. Зростання глобалізації, розвиток інформаційних технологій та підвищення вимог споживачів обумовили потребу не лише в поступовому вдосконаленні, а й у кардинальному перегляді способів функціонування підприємств. У цьому контексті реінжиніринг бізнес-процесів розглядається як фундаментальний підхід до перепроєктування діяльності організації з метою досягнення значних покращень у показниках ефективності, таких як витрати, якість, швидкість та рівень обслуговування.

Сутність реінжинірингу полягає у відмові від традиційного функціонального підходу до управління та переході до процесно-орієнтованого мислення [1]. Це означає, що підприємство розглядають не як сукупність окремих підрозділів, а як систему взаємопов'язаних процесів, спрямованих на створення цінності для клієнта. Такий підхід дозволяє виявити неефективні ланки, дублювання функцій, зайві витрати часу та ресурсів, а також створює передумови для впровадження інноваційних рішень.

Важливо підкреслити, що реінжиніринг не є простим удосконаленням або оптимізацією існуючих процесів. Його відмінною рисою є радикальність змін, що передбачає повне переосмислення логіки виконання бізнес-процесів. У багатьох випадках це супроводжується впровадженням нових технологій, зміною організаційної структури, перерозподілом повноважень

та відповідальності, а також трансформацією корпоративної культури [2].

Методологічно реінжиніринг бізнес-процесів базується на системному підході, який передбачає комплексний аналіз діяльності підприємства. На першому етапі здійснюється ідентифікація ключових процесів, які мають найбільший вплив на створення цінності для споживача. Далі проводиться детальне дослідження поточного стану процесів, включаючи їх структуру, ресурси, часові параметри та результати. Це дозволяє виявити проблемні зони та визначити потенціал для покращення. Наступним етапом є розробка нової моделі процесів, яка повинна відповідати стратегічним цілям компанії. На цьому етапі активно використовуються сучасні інформаційні технології, зокрема системи управління бізнес-процесами, автоматизація, цифрові платформи та аналітичні інструменти [3]. Важливу роль відіграє також залучення персоналу до процесу змін, оскільки успіх реінжинірингу значною мірою залежить від рівня підтримки та готовності працівників до трансформацій.

Ефективність реінжинірингу бізнес-процесів визначається здатністю підприємства досягати суттєвих покращень у ключових показниках діяльності. До таких показників належать зниження витрат, скорочення часу виконання процесів, підвищення якості продукції або послуг, а також покращення рівня задоволеності клієнтів. Успішні приклади впровадження реінжинірингу свідчать про те, що підприємства можуть досягати кратного зростання ефективності за відносно короткий період часу.

Разом з тим, слід враховувати, що реінжиніринг пов'язаний з певними ризиками. Серед них можна виділити високі витрати на впровадження, можливість втрати ключових працівників, зниження продуктивності на перехідному етапі, а також невизначеність результатів. Тому прийняття рішення про проведення реінжинірингу повинно ґрунтуватися на ретельному аналізі та оцінці потенційних вигод і ризиків.

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки реінжиніринг бізнес-процесів набуває якісно нового значення, оскільки він виходить за межі традиційного перепроектування операційної діяльності та перетворюється на інструмент стратегічної

перебудови організацій. Швидкий розвиток цифрових технологій, зростання обсягів даних та підвищення ролі інформаційних систем змінюють саму логіку функціонування підприємств, орієнтуючи їх на створення гнучких, адаптивних та клієнтоорієнтованих моделей управління. У таких умовах реінжиніринг стає не просто методом оптимізації, а комплексним підходом до цифрової трансформації бізнесу, що передбачає глибоку інтеграцію інноваційних технологій у всі аспекти діяльності підприємства.

Інтеграція цифрових технологій відкриває широкі можливості для автоматизації бізнес-процесів, що дозволяє суттєво знизити витрати часу та ресурсів на виконання рутинних операцій. Застосування систем роботизованої автоматизації процесів дає змогу мінімізувати людський фактор, зменшити кількість помилок та підвищити точність виконання завдань. Поряд із цим, цифрові платформи забезпечують прозорість процесів, що дозволяє в режимі реального часу відстежувати їх виконання, аналізувати ефективність та оперативно реагувати на відхилення [4]. Такий рівень прозорості сприяє підвищенню якості управлінських рішень та формуванню більш ефективної системи контролю.

Особливу роль у трансформації бізнес-процесів відіграє використання великих даних, які стають важливим ресурсом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Аналіз значних обсягів структурованої та неструктурованої інформації дозволяє виявляти приховані закономірності, прогнозувати поведінку споживачів та оптимізувати внутрішні процеси. У поєднанні зі штучним інтелектом це відкриває можливості для створення самонавчальних систем управління, здатних адаптуватися до змін зовнішнього середовища без безпосереднього втручання людини. Зокрема, алгоритми машинного навчання можуть використовуватися для оптимізації логістичних процесів, управління запасами, персоналізації обслуговування клієнтів та підвищення ефективності маркетингових стратегій.

Хмарні технології, у свою чергу, забезпечують доступ до обчислювальних ресурсів та програмного забезпечення без необхідності значних капітальних інвестицій у власну IT-інфраструктуру. Це сприяє підвищенню гнучкості підприємств, дозволяючи швидко масштабувати діяльність, адаптуватися до змін

попиту та впроваджувати нові рішення. Використання хмарних сервісів також полегшує інтеграцію різних інформаційних систем та забезпечує ефективну взаємодію між підрозділами організації, що є важливою умовою успішного реінжинірингу бізнес-процесів.

Важливим елементом цифрової трансформації є інтернет речей, який забезпечує збір даних безпосередньо з фізичних об'єктів та виробничих процесів. Завдяки використанню сенсорів та підключених пристроїв підприємства отримують можливість здійснювати моніторинг стану обладнання, контролювати якість продукції та оптимізувати використання ресурсів у режимі реального часу. Це сприяє підвищенню ефективності виробничих процесів, зменшенню простоїв та запобіганню аварійним ситуаціям.

У сукупності зазначені технології створюють передумови для формування принципово нових бізнес-моделей, що базуються на цифрових платформах, екосистемах та сервісній орієнтації.

Отже, реінжиніринг бізнес-процесів є потужним інструментом стратегічного управління, який дозволяє організаціям адаптуватися до змін зовнішнього середовища та забезпечувати стійкий розвиток. Його успішна реалізація потребує комплексного підходу, високого рівня управлінської компетентності та готовності до змін на всіх рівнях організації.

Подальші дослідження у цій сфері повинні бути спрямовані на розробку нових методів та інструментів реінжинірингу, а також на вивчення впливу цифрових технологій на трансформацію бізнес-процесів. Це дозволить підвищити ефективність управління та сприятиме формуванню інноваційної економіки.

Список використаної літератури:

1. Світлична В., Александрова С. Реінжиніринг бізнес-процесів NORECA: аспекти організаційного забезпечення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-24>
2. Бабенко І., Большая О., Іщенко І., Харченко Н., Школяр С. Роль реінжинірингу в розвитку бізнес-процесів, інноваційного менеджменту та маркетингу підприємств. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 4(51). С. 5-10. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-1>
3. Сақун Л.М., Сухомлин Л.В., Різніченко Л.В. Велькін Б.О. Реінжиніринг бізнес-процесів як сучасний метод управління

стратегічними змінами на підприємстві. *Економіка і організація управління*. 2020. № 2(38). С. 81-97. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2020.2.7>

4. Кравченко М. О. Салабай В. О. Роль цифрових трансформацій бізнес-процесів підприємств. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2023. № 26. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.26.2023.286988>